

ПРИНЦИПИ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

За сучасних умов інновації та інноваційні технології відіграють важливу роль в економічному розвитку суб'єктів господарювання та країни в цілому, адже поява нових альтернатив передбачає прискорений розвиток економіки, удосконалення певних існуючих моделей. Тому інноваційні проекти необхідні для модернізації виробництва, розвитку вітчизняних підприємств та інформатизації суспільства.

Відомі тлумачні словники "Collins Cobuild English Language dictionary" та "Oxford University Press" трактують інновацію як нову ідею чи метод, що впроваджено для виготовлення будь-чого, який ґрунтується на нових ідеях та технологіях. Проте, вперше термін "інновація" був використаний австрійським економістом Й.А. Шумпетером у своїй роботі "Кон'юнктурні цикли" (1939) [5]. Науковець трактує інновацію як нову науково-організаційну комбінацію виробничих чинників, створену підприємницьким духом.

Питання бухгалтерського обліку інноваційної діяльності досліджували О.С. Бородин, Н.А. Бортнік, М.Д. Дворцин, П.Є. Житній, О.В. Кантаєва, М.Д. Корінько та ін. Для створення інновацій залучаються й нові види фінансування. Одним із найбільш відомих у світі є венчурне фінансування, яке відрізняється від інших видів фінансування високим ризиком і прибутковістю вище середнього рівня. Однак цей вид фінансування є досить новим і не досліджений на належному рівні.

Венчурне фінансування, за визначенням Європейської асоціації прямого та венчурного інвестування – це акціонерний капітал, який надається професійними фірмами, які інвестують, одночасно беручи участь в управлінні, в приватні підприємства, які демонструють значний потенціал зростання, на фазах їх початкового розвитку, розширення та перетворення.

За даними 2015 року сумарний об'єм світових венчурних інвестицій склав 19,19 млрд. дол. Відповідно до звіту, більше половини світових угод припало на США. За перші три квартали 2015 р. американський венчурний ринок склав 57,9 млрд. дол. Серед європейських країн найвища інвестиційна активність у Великобританії; британський ринок займає близько 29 % європейського ринку. За останні роки в економічних публікаціях з'явилось багато досліджень, присвячених венчурному інвестуванню. Венчурні інвестиції розглядаються багатьма економістами як найважливіший стратегічний фактор підвищення конкурентоспроможності виробництва. Завдяки венчурному капіталу з малих інноваційних компаній виросли такі гіганти, як HP, Microsoft, Apple, Oracle, Yahoo, Amazon, Google, Intel та ін.

Для кращого розуміння поняття венчурного фінансування важливим є визначення основних принципів його функціонування (табл. 1).

Таблиця 1

Принципи венчурного фінансування

№ з/п	Принцип	Характеристика	Вплив на бухгалтерський облік
1	2	3	4
1	Поетапність фінансування	Фінансування у інноваційні підприємства передбачає кілька етапів: зародження (Seed), розгортання (Start-up), ранній ріст (Early growth) зрілість (Expansion). Венчурне фінансування в інновації зазвичай починається на етапі розгортання	Не дивлячись на те, що фінансування здійснюється за етапами – методи оцінки активів в обліку, підходи до їх здійснення не повинні змінюватися із року в рік, за допомогою чого досягається можливість порівняння вартості венчурної інвестиції, проведення аналізу ефективності венчурного інвестування
2	Активної участі в управлінні компанією	Відображає не тільки фінансовий внесок інвестора в фінансовану компанію, а й надання людського капіталу – досвіду у веденні і організації бізнесу, зв'язків з потенційними клієнтами, консультантами, експертами та іншими інвесторами	у звітності як інвестора, так і підприємства відбувається відображення в обліку інвестування. У інвестора – надання фінансових інвестицій, у реципієнта – їх отримання. Інвестор може надавати аутсорсингові послуги для підприємства (наприклад, ведення того ж таки обліку)

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
3	Гнучкості умов фінансування	Передбачає використання всіх доступних форм, методів, джерел, інших умов фінансування для досягнення цілей венчурного фінансування	Інвестування може здійснюватися у будь-якій формі. Венчурне фінансування передбачає як вкладення у вигляді активів, так і боргових цінних паперів. Відповідно відбуватиметься і аналітика за наданими активами при відображенні в обліку
4	Збалансованості ризиків з доходами	Полягає у тому, що високі ризики, які бере на себе венчурний інвестор, повинні бути винагороджені в формі високої прибутковості на вкладений капітал	В процесі здійснення фінансування інвестор має надію отримати прибуток, який би відповідав ступеню ризиковості відповідного проекту. Відповідно щоразу відбувається співставлення доходів і витрат для визначення фінансового результату, для надання достовірної інформації інвестору

5	Прийняття ризику повної втрати фінансових вкладень	Відображає повне усвідомлення і прийняття венчурним інвестором того, що венчурний проект буде невдалим, профінансована компанія виявиться некредитоспроможною, і при цьому венчурний інвестор повністю позбудеться своїх вкладень	Методи оцінки активів в обліку мають запобігати завищенню оцінки венчурних інвестицій, враховувати усі можливі ризики
6	Контролю за об'єктами фінансування	Передбачає моніторинг венчурним інвестором своїх об'єктів венчурного фінансування з метою контролю проектів, які принесуть прибуток від вкладеного капіталу	Венчурний фонд має декілька пакетів інвестицій, а також декілька засновників, учасників, що вимагає ведення певної аналітики за об'єктами. Тому у фінансовій звітності наводиться вичерпна інформація, яка може вплинути на прийняття рішень користувачами такої звітності
7	Диференційованого відбору об'єктів фінансування	Полягає в пильному розгляді особливостей конкретного венчурного проекту і оцінці його інноваційності	
8	Націленості на приріст вартості вкладення	Означає, що, здійснюючи венчурне фінансування інноваційного проекту, венчурний інвестор розраховує не так на отримання дивідендів або відсотка на наданий капітал, а на приріст вартості вкладення в компанію	
9	Участі у статуті об'єкта	Вкладення передбачає наявність прав венчурного інвестора на частку в компанії, що отримала венчурні інвестиції	Необхідно переглянути методи обліку фінансових інвестицій і обрати, той що відповідатиме операціям венчурного інвестування

Принципи венчурного фінансування характеризують його особливості на рівні венчурного інвестора (суб'єкта венчурного фінансування), об'єкта венчурного фінансування (інноваційної компанії на початкових стадіях комерціалізації інновацій) і відносин, що складаються між венчурним інвестором і об'єктом венчурного фінансування – підприємством-реципієнтом.

Таким чином, зазначені принципи (табл. 1) безпосередньо мають вплив на облікове відображення операцій з венчурним фінансуванням і вказують на такі особливості, як поетапність здійснення фінансування, участь інвестора в управлінні підприємством, ризик венчурної діяльності тощо. У свою чергу, ефективне здійснення інноваційної діяльності є тим ключовим моментом, який створює можливості забезпечення економічного розвитку не лише підприємства, але і країни в цілому. Для успішної реалізації інноваційних проектів необхідним є розвиток венчурного фінансування, який спрямований на підтримку малих та середніх інноваційних підприємств на початкових етапах їх існування.